

РАДІООНКОЛОГІЯ В РЕГІОНАХ

Автономна Республіка Крим

*Головний лікар Кримського РКОД
Федір Васильович Кисельов*

Онкологічна служба в Криму зародилася в 1925 році. Онкологічні ліжка, розгорнуті спочатку в Каблуківській лікарні, періодично переміщувалися з однієї лікувальної установи до іншої і перебували в підпорядкуванні головних лікарів. Ліжковий фонд поступово збільшувався, і після будівництва нового ООД 1980 р. досяг 400 місць. Протягом цих років створювалася онкологічна мережа Криму. В 1952 р. відкрито ОД у Керчі, в 1962 р. почали функціонувати онкокабінети в усіх містах і регіонах. Того ж року відкрито Ялтинське онковідділення, побудовано Севастопольський ОД, а 1966 р. — онкодиспансер у Феодосії.

У 1962 році було організовано Товариство онкологів Криму, яке з 1967 року й донині очолює професор В.М. Єфетов. Історія початку променевої терапії хворих на злоякісні новоутвори сягає своїм корінням у 1953 рік. Зараз

у системі Міністерства охорони здоров'я АР Крим працюють 2 радіологічні лабораторії і 10 окремих кабінетів рентгенотерапії.

Радіологічне відділення КРКОД стало самостійним структурним підрозділом у 1982 році. Воно розраховане на 60 ліжок і складається зі стаціонару, кабінетів дистанційної гамма-терапії, ікс-терапії, лабораторії радіонуклідної діагностики, кабінетів внутріпорожнинної гамма-терапії, передпроменевої підготовки, фізикодозиметричного кабінету.

Відділення обладнане апаратами контактної гамма-терапії АГАТ-ВУ, дистанційної гамма-терапії АГАТ-Р14 (змонтований у 2002 році), дистанційної гамма-терапії «Тератрон» канадського виробництва (встановлений у 2004 році), апаратом для ортовольтної ікс-терапії РУМ-17 та короткофокусної — РУМ-7.

У складі відділення працює радіонуклідна лабораторія з 2 радіографами й сканером. У 2001 році змонтовано емісійний комп'ютерний томографічний комплекс ГКС-301Т. Лабораторія оснащена захисним і дистанційним обладнанням для роботи з відкритими джерелами йонізуювальних випромінень. Тут є захисні сейфи, бокси, витяжна шафа, стіл радіологічний захисний, екран захисний, ємність для зберігання відпрацьованого матеріалу, аварійний комплект дистанційного обладнання для роботи з відкритими джерелами йонізуювальних випромінень, пластикові напівскафандри, халати й фартухи.

Радіологічне відділення Республіканської клінічної лікарні ім. М.О. Семашка розраховане на 30 ліжок. Тут розміщені апарати для дистанційної гамма-терапії АГАТ-Р1 (перезаряджені і атестовані в 2004 році), для ортовольтної ікс-терапії РУМ-17 (перемонтаж

завершено в червні 2000 р.). У складі відділення працює радіонуклідна лабораторія, оснащена 2 сканерами — МВ 8100 і МВ 8200, 2 радіографами, установками «Гамма-12» для радіоімунного аналізу і новою гамма-камерою ГКС-301Т (змонтована у вересні 2000 р.). Окремі кабінети ікс-терапії розміщені таким чином: Керч, онкодиспансер: ортовольтний РУМ-17, короткофокусний РУМ-7; Феодосія, 1-ша поліклініка: РУМ-17 і РУМ-7; Євпаторія, міськлікарня: РУМ-17 і РУМ-7; Ялта, міськполіклініка — РУМ-17 і РУМ-21; Лівадійська лікарня: РУМ-17; Сімферополь, 6-та і 7-ма міськлікарні; Луговська ЦРЛ, Джанкойська ЦРЛ, Армянська міськлікарня оснащені апаратами РУМ-17.

У республіці працюють 27 лікарів-радіологів, крім того, 6 сумісників (у кабінетах ікс-терапії: лікарі-рентгенологи, радіологи), зокрема з вищою категорією — 8, з першою — 6, з другою — 6; 5 лікарів не атестовані, оскільки на даний момент не підлягають атестації як молоді спеціалісти. Сумісниками лікарі-рентгенологи атестовані за основною спеціальністю. Передатестаційний цикл навчання на кафедрі медичної радіології КМАПО ім. П.Л. Шупика проведено в 2004 році. Навчено 19 лікарів з наступною атестацією і переатестацією. Підготовку на центральних базах пройшли 5 інженерів: одному присвоєно вищу, двом — першу, двом — другу категорію. Атестовано 77,5 % медсестер. У 2004 році проведено курси для медсестер на базі радіологічного відділення Республіканської клінічної лікарні ім. М.О. Семашка. Навчено 15 медсестер з наступною атестацією.

Для поточного радіаційного контролю є 2 дозиметри ДРГЗ-02, а також СРП-68.01; СРП-88-11, радіометричний прилад УІМ2-2, дозкалібратор РРГ-07. Індивідуальний дозиметричний контроль персоналу (поточний) щодня проводить інженер-дозиметрист від-

ділення променевої терапії при роботі з відкритими джерелами іонізуючого випромінювання. Щокварталу дозиметричний контроль за допомогою дозиметра ТЛД здійснюється у Харкові (Центральна лабораторія радіаційної гігієни медперсоналу, Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва АМН України).

Аналіз радіологічної допомоги населенню АР Крим свідчить про те, що лише за 2004 р. проліковано 5940 хворих, зокрема із застосуванням ікс-терапії — 523, телегамматерапії — 2195, відкритими джерелами — 13, з непухлинними захворюваннями — 3060.

Обсяг радіологічної допомоги населенню АР Крим щороку зростає.

Попри те, що в 1-й міськлікарні Керчі закрито лабораторію радіонуклідної діагностики, в цілому відбувається помірне зростання кількості досліджень, за винятком скорочення радіонуклідних досліджень у зв'язку з незадовільним станом апаратів для радіометрії імунних проб, які потребують заміни.

Таким чином, обсяг проведених радіодіагностичних досліджень (сканувань, функціональних досліджень, сцинтиграфій, радіоімунних досліджень) склав по Республіканській клінічній лікарні ім. М.О. Семашка — 9121, КРКОД — 4107, разом — 13228 випадків.

У 2003—2004 рр. для радіодіагностичних досліджень використовували ^{131}I -гіппуран, $^{99\text{m}}\text{Mo}$, $^{99\text{m}}\text{Tc}$. Найбільш широко використовували методики обстеження кістяка (51 %).

Згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я АР Крим від 12.05.2000 р. № 01/108, при РКЛ ім. М.О. Семашка працює комісія з диспансеризації осіб, які працюють із джерелами іонізуючого випромінювання. На обліку налічуються 606 осіб. За минулий рік не допущено до роботи 8 працівників через загальне захворювання та вагітність. Відділ радіаційної гігієни Республіканської СЕС двічі на рік перевіряє роботу комісії.

Завершуючи короткий огляд радіоонкологічної служби АР Крим, не можна не згадати імена лікарів, які стояли біля витоків її організації та становлення. Серед них перші головні лікарі КРКОД І.Ф. Епштейн і О.Д. Фурсова. Починаючи з березня 2001 р. цю установу очолює Федір Васильович Кисельов, випускник Кримського медичного університету, автор монографії і 11 друкованих праць. До того ж КРКОД є базою кафедри онкології Кримського медичного університету ім. С.І. Георгієвського. Кафедра онкології була створена в 1982 р., її керівник — кавалер ордена «Знак пошани», заслужений лікар і заслужений діяч науки й техніки України, доктор медичних наук, професор В.М. Єфетов.

Співробітники кафедри і диспансеру розробили і впровадили у практику оригінальні лікувальні методики. Захищено 1 докторську і 8 кандидатських дисертацій. Видано 2 монографії, 6 методичних рекомендацій, опубліковано понад 250 наукових праць. В Криму організовано і проведено VII і X з'їзди онкологів України (в Сімферополі і Ялті), 8 республіканських конференцій країн СНГ (в Алушті), школу молодих учених-онкологів (у Гурзуфі). Наприкінці вересня цього року в Алушті відбувся IV з'їзд УТТРО. Науковці й лікарі постійно співпрацюють з Московським НД онкологічним інститутом ім. П.О. Герцена, Київським Інститутом онкології АМНУ, Казанським інститутом онкології. Особливо тісний зв'язок ще з 80-х років склався з Донецьким протипухлинним центром, а також із Одесою, Полтавою, Львовом, Дніпропетровськом, Харковом.

За матеріалами актів обстеження радіологічних служб підготувала Г.В. Кулініч, зав. відділу наукової організації радіологічної допомоги населенню ІМР ім. С.П. Григор'єва АМНУ